

20 ta' Lulju 1963.

Imħallfin:

Onor. T. Gouder, LL.D. af President.
Onor. J. Caruana Colombo, B.Litt., LL.D.
Onor. J. Flores, B.L.Can., LL.D.

Joseph Tabone u Aurelio Mea in rappreżentanza
tad-ditta "Forestalls Ltd"

versus

Carmelo Schranz fl-kwalita tieghu ta'
Chairman u in rappreżentanza tal-"Gas Board".

Il-Qorti, rat l-att taċ-ċitazzjoni quddiem il-Qorti tal-Kummerċ tal-Maesta Tagħha r-Regina li bih l-atturi wara li ppremettew illi għandhom id-dritt li joptaw dwar l-offerti ta' distribuzzjoni ta' gar fiċ-ċilindri reċentement emessi mill-konvenut u li, in esekuzzjoni ta' dan id-dritt, huma kellhom mal-

konvenut il-korrispondenza hemm eżibita li minnha jirriżulta li ma ġewx ilhom forniti l-informazzjonijiet u dettalji kollha rikjesti kif ukoll li s-sejha għall-azzjoni kollha rikjesti kif ukoll li s-sejha għall-azzjoni saritilhom prematurament, — u li inoltri l-konvenut iffissa arbitrarjament u unilateralment b'mod illegali t-terminu li fih kellu jiġi eserċitat l-istess dritt ta' azzjoni — talbu li jiġi dikjarat u deċiż: a) illi huma ma ġewx forniti fid-dettalji u bl-informazzjonijiet kollha neċessarji, skond iċ-ċirkostanzi, sabiex ikunu fi grad li jeserċitaw id-dritt ta' azzjoni favur tagħhom riżervat skond il-patt numru (20) fil-kuntratt tal-14 ta' Lulju, 1958, fl-atti tan-Nutar Dottor Paul Pullicino u li, fi kwalunkwe każ, minn daka li jirriżulta mill-korrispondenza skambjata huma, cioè l-istanti, ġew imsejha prematurament biex jeżerċitaw id-dritt tagħhom billi l-offerent magħżul ma jirriżultax li adem-pixxa l-obbligi kollha tal-offerta, u li (b) il-konvenut m'għandux id-dritt li jiffissa arbitrarjament u unilateralment terminu għall-eżerċizzju tad-dritt ta' ożjoni da parti ta' l-atturi u li kull terminu hekk iffissat jibqa' inattis u mingħajr valur.

Bl-ispejjeż.

Rat id-dikjarazzjoni tal-atturi nomine u n-nota tax-xhieda tagħhom, kif ukoll id-dokumenti (Dok. "A", "B", "C", "N") minnhom esibiti;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut nomine li biha qal li t-talbiet attriċi għandhom jiġu miċħudin billi kif ser jiġi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża huwa ta' lill-atturi l-informazzjonijiet kollha li kellu jagħti biex huma jistgħu jeżerċitaw jekk iridu d-dritt riservat favur tagħhom fil-kondizzjoni Nru. 20 tal-kuntratt ta' distribuzzjoni pubblikat min-Nutar Dr. Paul Pullicino fl-14 ta' Lulju, 1958, u, inoltri, huwa tshom aktar miż-żmien li kien oriġinarjament

talbu sa biex jiddeċiedu jekk eżerċitawx jew le d-dritt riservat lilhom bl-imsemmija kondizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut nomine u n-nota tax-xhieda tiegħu.

Rat is-sentenza tal-Qorti fuq imsemmija mogħtija fit-13 ta' Lulju, 1963, li biha dik il-Qorti iddikjarat prematuri l-ittri li bagħat il-Board qabel l-20 ta' Ġunju, 1963; iżda tempestivi din l-aħħar ittra u dawk sussegwenti u f'dan is-sens iddeċidiet l-ewwel talba, bl-ispejjeż relattivi mingħajr taxa u d-dritt tar-Registru bin-nofs bejn il-partijiet u ċaħdet it-tieni talba, bl-ispejjeż relattivi kontra l-atturi nomine, wara li dik il-Qorti kkunsidrat:—

Illi mill-provi li saru fil-kawża jirriżultaw dawn il-fatti li sejrjn jiġu relatati. Id-ditta attriċi permezz ta' l-att pubblikat fl-14 ta' Lulju, 1958, magħmul minn Nutar Dr. Paul Pullicino kienet hadet mingħand il-Gas Board, fl-14 ta' Lulju, 1958 (ara dokument fol 38 u ta' wara), il-kuntratt għad-distribuzzjoni tal-"Liquid Petroleum Gas" f'ċerti ariet f'Malta u Għawdex — (ara klawsola 2 tal-kuntratt fol. 39) u f'dak l-istess kuntratt giet pattwita l-klawsola numru 20 li tgħid li "The term of the contract of distribution shall be for five years to commence from the date of the first delivery of Liquid Petroleum Gas cylinders by the Gas Board to the Distributor; after the lapse of this period the distributor shall have the right of first refusal." Dana l-kuntratt huwa paċifikament ammess mill-kontendenti, għandu u kellu jagħlaq fil-21 ta' Lulju, 1963, u l-Gas Board fl-interess ta' l-użufruenti minn dik il-kommodita, in vista tal-approssimazzjoni tad-determinazzjoni, imħabba ż-żmien, tal-kuntratt, f'Mejju ta' dina s-sena, għamel sejha ta' offerti godda skond id-dokumenti li jinstabu fil-fol. 6 u ta' wara tal-proċess, li

kellhom jagħlqu fit-30 ta' Mejju li għadda. In segwitu i għalqu l-offerti għall-area li kienu qegħdin jaħdmu il-membri tad-ditta attriċi huwa għażel l-offerta li deherlu li kienu aktar xierqa u li ma jirriżultax ta' minn kienet, kif lanqas jirriżulta jekk id-ditta attriċi kienetx jew le xeħtet offerta jew inkella bla ma xeħtet offerta għamlet affidament fuq l-ożjoni kontemplata fil-kondizzjoni jew aħjar klawsola Nr 20 tal-kuntratt Pullicino tal-14 ta' Lulju, 1958. Huwa fat' fit-12 ta' Ġunju, 1963 (fol. 17) il-Gas Board informa lid-ditta attriċi li huwa għall-area ġa preċedentement maħduma mid-ditta attriċi kien intenzjonat jaċċetta l-offerta bir-rata ta' kommissjoni ta' xelin u nofs u sitt ħabbiet (1s.6½d.) indistintament għall-kwalunkwe daqs ta' ċilindru u rrikjeda lill-membri jew rappreżentanti tad-ditta attriċi jattendi s-seduta tal-Board għas-17 ta' Ġunju, 1963, fit-3.00 p.m., sa biex bil-miktub l-istess ditta attriċi tiddikjara l-intenzjoni pro jew kontra in relazzjoni għad-dritt tal-ewwel refjut bil-prezz li fuq ġie ndikat bhala kommissjoni għad-distribuzzjoni ta' L.P.G. f'ċilindri fl-area li kienu qegħdin jaħdmu bil-kuntratt preċedenti. Għal dina l-ewwel ittra d-ditta attriċi wiegħbet bl-ittra tal-10 ta' Ġunju, 1963 (fol. 18) (li l-Board irċeva fis-17 ta' Ġunju 1963 fil-10.00 a.m. (ara fol. 19) fejn in sostanza ppromettiet li tirrispondi għall-ittra tal-Board mill-aktar fis li kien ikun possibbili wara li lmentat għaż-żmien qasir li kien ġie lilha mogħti (żmien li fih kienu jintervienu xi festi pubbliċi u Hadd) sabiex tiegħu deċiżjoni hekk importanti. Hawn jingħad li jidher mill-ittra li tinsab fil-fol. 10 li wara li fis-17 ta' Ġunju, 1963 fil-10 a.m. il-Board irċeva ittra preċedenti tad-ditta attriċi. Fl-istess jum 17 ta' Ġunju, 1963, fit-3 p.m., għad-ditta attriċi fis-seduta li saret, deher Wilfred Tabone li ġie nformat li l-limiti taż-żmien għad-deċiżjoni dwar l-ożjoni tad-ditta attriċi kien ġie estis fuq rikjesti tar-rappreżentant li deher għad-ditta attriċi biss sad-19 ta' Ġunju, 1963, sat-3 p.m., għalkemm l-istess Wil-

fred Tabone kien insista għall-estensjoni l-ewwel sal-24 ta' Gunju, 1963, mingħajr ma semma hin jew almenu sat-22 ta' Gunju, 1963, u fil-fatt u konferma ta' dan inkitbet l-ittra tal-fol. 19 fejn fi-aħħar paragrafu l-president tal-Board semma li l-istess Wilfred Tabone ukoll oralment li kien gie nformat li jekk id-ditta attriċi ma kienetx sejra tghaddi għall-għażla fiż-żmien u hin, kif fuq estis, il-Board kien sejjer jassumi li d-ditta attriċi kienet sejra tabbanduna d-dritt ta' l-ozzjoni u l-Board kien fi hsiebu jmessi 'l quddiem fuq dika l-asunzjoni (ara fol. 19). L-ittra li tinsab a fol. 19 tal-proċess il-partijiet jaqblu li giet kunsinnata lid-ditta attriċi fl-istess jum 17 ta' Gunju, 1963, dik in-nhar stess wara nofs inhar. Fid-19 ta' Gunju, 1963 id-ditta attriċi wara li akkużat riċezzjoni tal-ittra li tinsab fil-fol. 19 u ssollevat il-kwistjoni dwar it-terminu għall-ozzjoni mposta, billi qalet li billi fl-istipulat ma kienx gie kontemplat terminu w kwindi fin-nuqqas ta' ftehim daka l-istess terminu għandu jiġi mpost għudizzjarjament u mhux għa impost unilateralment u wara li d-ditta attriċi wriet l-intenzjoni jew almenu l-propensjoni li tirriferixxi u tiddeferixxi l-materja l-Qorti b'riserva għal dana l-iskop, informaw lill-Board li huma kienu preparati li jaċċedu għas-seduta tal-Board, li kellha ssir fid-19 ta' Gunju, 1963 fit-3 p.m., u li kien gie nformat ukoll, permezz tas-Segretarju privat tal-Prim Ministru, li l-Board kien ikun preparat jerga jiftaħ id-diskussjonijiet sabiex il-veduti tagħhom u r-raġunijiet li kellhom jiġu mismugħa dwar li l-"flat commission" ta' 1s.6½d. kommissjoni għal kull ċilindru ma kienetx lanqas biżżejjed biex tkopri l-ispiza tad-distribuzzjoni u fl-aħħarnett esprimew it-tama li l-Board ma kienx sejjer isib diffikolta li huma kienu sejr in għas-seduta li kellha ssir dak in-nhar fit-3 p.m. jieħdu magħhom l-Avukat tagħhom. Dina l-ittra li kopja tagħha tinsab fil-fol. 20 waslet lill-Board fil-jum 19 ta' Gunju, 1963 fil-ghodu. Wara dina l-ittra (fol. 20) il-membri kollha tad-ditta attriċi akkompan-

jati minn Dr. Giuseppe G. Gatt marru għas-seduta hemm imsemmija u mill-banda l-oħra l-Gas Board kien assistit mill-Professor Felice Cremona. F'dina l-laqqha skond il-President tal-Board, Dr Giuseppe G. Gatt qajjem żewġ kwistjonijiet waħda fuq it-time limit u l-oħra dwar li d-ditta attriċi kien jidhirha li setgħet terġa' tiftaħ il-punt dwar u fuq il-prezz ta' l-offerta li kienet sejra tiġi aċċettata. Fuq l-ewwel kwistjoni il-partijiet ma waslu għall-ebda konklużzjoni u fuq it-tieni punt il-Board kien definitivament kuntrarju għas-rijapertura ta' diskussjonijiet. Mill-banda l-oħra, skond ix-xhud tad-ditta attriċi, f'dina l-istess seduta menzjonata għet diskussa l-kwistjoni bejn iż-żewġ legali presenti għaliha dwar l-effett tal-ittra tat-12 ta' Ġunju, 1963 (fol. 17), fis-sens li l-legali tad-ditta attriċi kien qiegħed jirritieni li l-kliem "the Board intend accepting" fil-linja numru sitta tal-ewwel paragrafu kienu juru li għad ma kienx hemm ebda ftehim konklusiv ta' aċċettazzjoni ta' l-offerta u kwindi kien qiegħed jirritieni li la ma kienx hemm aċċettazzjoni vera u propra u għalhekk huma ma kellhomx jiġu imsejha biex jagħmlu l-għażla li kellhom id-dritt jagħmlu u barra minn dana l-istess xhud qal li saru wkoll f'dika s-seduta xi osservazzjonijiet fuq l-isem tat-tenderer, li huma riedu jkunu ja-fu, fuq it-terminu ta' l-ozjoni u fuq il-prezz tad-distribuzzjoni ta' l-offerta prexelta jew li l-Board kellu intenzjoni jagħ-żel fil-konfronti tal-prezz tad-distribuzzjoni li kienu jqumu lid-ditta attriċi. L-istess xhud tal-atturi jammetti li l-legali tal-Board kien fissirlu li huma kien iħosshom obbligati li jaċċettaw dika l-offerta anki bil-formula wżata fl-ittra msemmija anzi enfatikament qallu li huma bl-ittra tat-12 ta' Ġunju, 1963 kienu qegħdin iħossuhom li għandhom jaċċettaw dika l-offerta għida jekk id-ditta attriċi ma kienetx sejra tusufri-wixxi mid-dritt ta' l-ozjoni li kellhom favur tagħhom stipulat fil-kuntratt Pullicino tal-14 ta' Lulju, 1958. Wara dana l-inkontru d-ditta attriċi kitbet l-ittra l-oħra datata 19 ta'

Gunju, 1963 (fol. 21), li waslet għand il-Board fl-20 ta' Gunju, 1963 fl-10 a.m., fejn wara l-konferma dwar il-protesta konċernenti l-hin li gie lilhom mogħti regħhu rribadew li huma bl-ittra tat-12 u 17 ta' Gunju, 1963, ma kienux f'posizzjoni li jgħaddu għall-għażla li kellhom id-dritt jieħdu l-għaliex minn dika l-korrispondenza ma kienx jirrizulta li l-Board kien wasal għal ebda deċiżzjoni definitiva dwar l-offerta għdida u nsisew biex jgħidu li huma kienu jkunu fil-posizzjoni li jgħaddu għall-għażla tagħhom biss wara li jkunu jafu d-dettalji kollha ta' l-offerenti fortunati u wara li dan l-aħħar imsemmi jkun għadda biex jagħmel preliminarment l-obbligazzjonijiet dettaljati fl-offerta b'partikolari enfasi għall-garanzija finanzjarja, fil-kas li l-Board ikun id-deċieda li hekk għandu jagħmel. Ikkunkludew l-ittra tagħhom billi qalu li għal dawk ir-raġunijiet huma ma kienux hliet sejrin jinjoraw l-ittri tal-Board għall-finijiet tal-klaw-sola 20 tal-konsaput kuntratt u spiċċaw biex qalu li huma kienu biss pronti jinizjaw id-diskussjonijiet fuq it-terminu wara li jirċevu mingħand il-Board id-dettalji fuq menzjonati. Fuq dina l-aħħar ittra l-Board bagħat lid-ditta attriċi l-ittra tal-20 ta' Gunju, 1963 (fol. 22), li d-ditta attriċi rċeviet fl-istess jum imsemmi fit-3 p.m., minfejn jidher li nonostanti li d-dettalji tal-offerta l-għdida kienu diġa miġjuba a konjizzjoni ripetutamente fis-seduti tas-17 u dsatax ta' Gunju, 1963, l-istess ġew mill-għdid ikkonfermati dwar: (a) ir-rata tal-kommissjoni; (b) il-garanzija bankarja, u (c) il-kondizzjonijiet l-oħra kif dettaljati fl-offerta (Tender Contract No. 1/1963). Id-ditta attriċi għiet anki nformata li lill-offerenti li kellu suċċess kienet għiet mibgħuta l-ittra tal-aċċettazzjoni tal-offerta tiegħu u wara li ġew menzjonati t-termini originali w dawk ta' estensjoni li ippreċedew dina l-korrispondenza bla suċċess, il-Board reġa estenda t-terminu lid-ditta attriċi għall-konsaputa ozjoni sas-26 ta' Gunju, 1963, fit-3 p.m., bl-intima li jekk sa daka ż-żmien l-atturi ma kie-

nux sejr in jagħtu risposta definitiva fiż-żmien hekk estis, il-Board kien sejjer jażumi li l-intenzjoni ta' tagħhom kienet li huma ma kejjhomx l-intenzjoni li jeżerċitaw id-dritt ta' tagħhom. Għal din l-korrispondenza d-ditta attriċi rrispondiet bl-ittra tat-22 ta' Ġunju, 1963, li giet reġistrata u li l-Board irċeva fi-24 ta' Ġunju, 1963. Minn din l-ittra twila in sostanza d-ditta attriċi ddikjarat ruħha nsoddisfatta bid-dettalji furniti l-għaliex riedu jafu l-isem ta' l-offerenti li kien, se mai, sejjer jissuċċedihom, riedu jkunu jafu l-forma tal-garanzija rikjesta u dika assunta mill-offerent konkorrenti, kif ukoll esigew kopja awtentika tal-ittra ta' aċċettazzjoni tal-Board, esigew ukoll kopja tal-korrispondenza kollha dokumentarja debitament awtentikata għax qalu jekk huma kienu sejr in jigu ammessi biex jeżerċitaw id-dritt ta' tagħhom il-kuntratt relativ ikun irid jinkorpora dika l-korrispondenza. Inoltri riedu daww id-dokumenti kollha anki biex ikunu jistgħu jinvestigaw dwar il-prezz offert li huwa hekk baxx, jekk preventivament qabel ma gie ffixxat, sarux id-debiti esplorazzjonijiet għal dana l-fini — l-isem u identita ta' l-offerenti u l-proficienza tiegħu fil-linea ta' xogħol tal-kuntratt kienu jkunu l-mezz biex jaslu għall-investigazzjonijiet ta' tagħhom. Fl-istess ittra reġgħu pprotestaw għat-terminu li gie lilhom mogħti; iżda qalu wkoll dwar dan il-punt li "we still maintain that this aspect should be tacked by mutual agreement or otherwise only after that we have at hand the full details which are deemed preordinate and necessary for us to start considering the exercise or otherwise of our right of first refusal." Għalqu fi-aħħar l-ittra billi qalu li jekk il-kondizzjonijiet tal-offerti jigu devjati sew qabel sew wara l-firmazzjoni tal-kuntratt jew fil-kors tal-kuntratt jew inkella miljorati għall-offerenti għid jew tiġi lilu mogħtija l-opportunita li jirrexxindi l-kuntratt fil-kas li huma ma jeżerċitawx l-ożjoni huma jzommu l-Board responsabbli tad-danni bħala konsegwenza tal-aċċettazzjoni ta' offerta inattwabili in mala

fede. Għal dina l-ittra l-Board fl-24 ta' Gunju, 1963, stess meta irċeviha baġhat l-ittra li tinsab fil-fol. 25 riċevuta mid-ditta attriċi fl-istess jum fl-4.30 p.m. F'dina l-ittra (fol. 25) il-Board irrifjuta li jagħti lid-ditta attriċi l-isem tal-offerenti prescelt u semma li sa mit-12 ta' Gunju, 1963, tant bil-mik-tbu kemm oralment id-ditta attriċi kienet għet informata bil-kondizzjoni u ma dina l-ittra għet annessa l-ittra ta' l-aċċettazzjoni ta' l-offerenti għdid (fol. 26) li mhiex datata. ('l għaliex id-data fl-quegħ tagħha hija tal-kopja) u li kien minnha jikkalkola d-data tal-20 ta' Gunju, 1963, u fl-aħħarnett il-Board reġa nvita lid-ditta attriċi tagħmel l-għażla tagħha sas-26 ta' Gunju, 1963, fl-3.00 p.m., bl-intima li finnuqqas il-Board kien sejjer jippresumi li l-atturi kienu sejrin jirrinunzjaw għall-esercizzju tad-dritt tagħhom. Fis-26 ta' Gunju, 1963, fl-3 p.m., kellu jiltaqa' l-Gas Board u preċiżament fl-2.50 p.m., Wilfred Tabone mar fejn kellu jiltaqa' l-Board u kkomunikalhom l-ittra li kopja tagħha tinsab fil-fol. 27 tal-proċess. Dina l-ittra għib id-data tas-26 ta' Gunju, 1963 hija ta' karattru protestatorju; tirrepeti li d-ditta attriċi rċeviet l-informazzjonijiet "a pezzi bocconi", li l-offerenti l-għdid ma kienx adempixxa għall-kondizzjonijiet tal-offerta u kwindi d-ditta attriċi ma setgħetx tgħaddi għall-għażla tagħha, reġgħet irribadjet il-kwistjoni taż-żmien u l-Board gie ntimat li jekk huwa kien determinat li jirrendi operativa l-intenzjoni tiegħu li jirritieni li d-ditta attriċi rinunzjat għall-offerta l-istess ditta attriċi kien bi nsiabha li tagħmel użu mid-drittijiet tagħha derivanti u mnisslin mill-kuntratt bil-mezzi kollha li hija kellha għad-disposizzjoni tagħha. Għal din il-korrispondenza l-Board bl-ittra tas-26 ta' Gunju, 1963 (fol. 28), pervenuta lid-ditta attriċi dak il-jum stess fl-4.40 p.m., irrispondiet li in konsegwenza tanuqqas tad-ditta attriċi li tagħmel l-għażla fiż-żmien lilha mogħti l-Board kien sejjer jinforma lill-offerenti għdid li d-ditta attriċi ma kellhiex l-intenzjoni li tagħmel l-ożjoni. Fl-

anharnett id-ditta attriċi kitbet l-ittra li kopja taghha tinsab fil-fol. 29 u li ggib ukoll id-data tas-26 ta' Gunju, 1963, pervenuta lill-Board fl-istess jum fl-4.40 p.m., li minnha jidher li d-ditta attriċi affermat li hija qatt ma wriet bil-miktub l-intenzjoni li ma teżercitax id-dritt taghha u li kwindi hija kienet sejra żżomm lil-Board responsabbli għad-danni konsegwenzjali għall-atti tal-Board li kienu sejrjn jippreġudikaw id-drittijiet tagħhom. Minn hawn tnisslet il-kawża preżenti.

Illi, premessi l-fatti a bażi tal-kawża odierna, jingħad li l-kontestazzjonijiet li qeghdin iġibu 'l quddiem l-atturi in rappresentanza tad-ditta attriċi kienu dupliċi. Infatti l-ewwel kontestazzjoni sottomessa hija fis-sens li la darba ma giex publikat il-kuntratt ma l-offerenti l-gdid il-kjamata tal-Board lilhom magħmula sa biex jiddikjaraw iridux jew le jeżercitaw id-dritt ta' l-ozjoni lilhom riservat fil-kuntratt Pullicino tal-14 ta' Lulju, 1958, fil-klawsola Nr. 20, kienet prematura u ntempestiva u fit-tieni lok gie obbietat li l-konvenut nomine ma kellux legalment id-dritt jiffissa lid-ditta attriċi terminu sa biex huma jgħaddu għall-għażla riservata lilhom fil-konsaput kuntratt, imma, fis-silenzju ta' l-istipulat, dak l-istess terminu sata' biss jiġi ffixxat permezz tal-Qrati.

Illi, dwar l-ewwel kontestazzjoni, huwa tajjeb li jingħad li l-offerta għall-kuntratt "de quo" hija maqsuma fi tlett partijiet kif jidher mid-dokumenti li jinstabu esibi fil-fols. 6 u ta' wara tal-proċess. Dak li huwa ta' nteress għal dina l-kawża huwa l-formula ta' l-offerti (form of tender fol. 8 u ta' wara) u l-iskedi tal-kondizzjonijiet dwar il-kuntratt ta' distribuzzjoni tal-gas petroliferu likwidu kontenut f'cilindri (Schedule of the Conditions of Contract of Distribution of liquified Petroleum gas in cylinders fol. 10 u ta' wara);

Illi mill-formula tal-offerti jirriżulta li:—

1. L-offerenti ta' bil-fors ried jaċċetta l-kondizzjonijiet kontenuti fil-iskeda annessa mal-formola.

2. Jekk jiġi rikjest mill-Board jassumi garanzija bankarja skond il-klawsola 7 (3) tal-kondizzjonijiet tal-kuntratt (recte klawsola 24) fis-sens hemm indikat.

3. L-offerta tibqa' miftuħa sa xahrejn mill-egħluq tal-offerti u ma' tistax tiġi ritirata f'dak iż-żmien.

4. Jobbliga ruħu li jmur għall-kuntratt meta jiġi mgħajjat għalih u jassumi l-hlas tad-drittijiet u spejjeż b'penali fil-każ ta' nuqqas mhux għal għusta kawża apparti l-fatt li jkun tenut li jmexxi taht il-kondizzjonijiet imposti l-kuntratt bl-aċċettazzjoni ta' l-offerta tiegħu sugġett għall-penalitajiet speċifikati fil-kondizzjonijiet imposti bhala kieku ikun sar il-kuntratt.

5. Il-Board mhux bl-ebda mod vinkolat li jaċċetta l-iżgħar jew kwalunkwe offerta u l-offerenti huma nformati li dawk li kellhom qablu minn xi kuntratt fl-epoka li hargu l-offerti kellhom id-dritt ta' l-ewwel rifjut.

6. L-offerenti ġie rikjest li juri testimonjali għall-aħhar għaxar snin li minnhom kien jidher li huwa mexxa b'suċċess kuntratti simili jew kwasi-simili.

Illi minn dana jitnissel li:—

(1) Il-kondizzjonijiet kienu aprioristikament indikati x'kellhom ikunu jew setgħu jkunu.

(2) Il-garanzija bankarja setgħet tiġi rikjesta mill-

Board fl-estensjoni hemm imsemmija u fin-nuqqas ta' forma speċjali fil-forma ordinarjament ammessa fuq is-suq bankarju malti.

(3) Li s-sempliċi aċċettazzjoni tal-offerta anki bla ma jsir il-kuntratt kienet timporta vinkolu obligatorju.

(4) Il-Board ma kienx obligat jaċċetta l-offerti li jirċevi lanqas tal-prezz l-aktar baxx u li d-dritt tal-atturi kien għe salvagwardat.

(5) Li l-Bord irrikjeda testimonjali kif fuq intqal.

Illi dan li fuq intqal kien ċertament konoxxut mill-kontendenti atturi mal-ħruġ tal-offerti jew sata' jiġi a konjizzjoni tagħhom.

Illi l-istess haġa jista' jingħad dwar il-kondizzjonijiet kontenuti fl-iskeda tal-kuntratt, li x'uhud minnhom, biex ma tingħadx il-maġġoranza, kienu operativi fil-kors tal-kuntratt u oħrajn meħtieġa f'perijodu anterjuri għall-kuntratt ma' l-aċċettazzjoni ta' l-offerta u li l-atturi għa kellhom u kien ikollhom raġonevolment ikunu jafu bihom, bħal ma huma "ad exemplum" li storage u li d-distributur ikollu t-telephone etc.

Illi fil-ħsieb konsiderat ta' dina l-Qorti meta l-Board informa lid-ditta attriċi bl-ittra tat-12 ta' Ġunju 1963, kellu ntenzjoni jaċċetta u l-offerta hemm imsemmija raġonevolment wiehed kellu jifhem li kien sejjer jaċċettaha akkompanjata mill-kondizzjonijiet obligatorji apposti fl-offerta l-għaliex kieku ma kienx hekk kien ikun dmir tal-istess Board li juri minn liema dawk il-kondizzjonijiet kien qiegħed jesenta l-offerenti għdid, salvu dak li sejjer jingħad aktar tard

fuq dana l-perijodu. Huwa fatt li jirriżulta mill-korrispondenza u ma ġiex kontrastat mid-ditta attriċi li fis-seduti tas-17 u 19 ta' Gunju, 1963, u anki qabel li l-informazzjonijiet kontenuti fid-dok. H (fol. 22) kienu ġa ġew komunikati lid-ditta attriċi (ara ittra msemmija u ittra Dok. J. Fol. 25). Dana qiegħed jingħad in kwantu biss li d-ditta attriċi kienet taf diġà qabel l-aċċettazzjoni ta' l-offerta l-informazzjonijiet li ġew riportati fi-ittra tal-20 ta' Gunju, 1963; Dak li l-Board ma riedx juri lid-ditta attriċi l-isem u kunjom ta' l-offerenti ġdid, u għall-finijiet ta' l-ożjoni dina l-informazzjoni ma kienetx meħtieġa l-esperjenza f'dak ix-xogħol jew xogħol simili kienet haġa li tirigwarda ssodisfaċement lil Board. Meta l-Board fi-20 ta' Gunju, 1963 innotifika lill-offerenti ġdid li l-offerta tiegħu kienet ġiet aċċettata (ara fol. 26 Dok. H li kif fuq intqal il-partijiet jaqblu li nkitbet fi-20 ta' Gunju, 1963) soġġetta għad-dritt tad-ditta attriċi, ma kienx qiegħed jagħmel haġ'ohra hliief jikkonferma l-intenzjoni tiegħu espressa fi-ittra tat-12 ta' Gunju, 1963.

Illi sakemm, dina l-Qorti jidhrilha, il-Board ma kienx aċċetta l-offerta ġdida huwa ma kienx vinkolat ma' l-istess offerenti ġdid u kwindi l-intimi sabiex id-ditta attriċi tagħmel l-għażla tagħha qabel dika d-data kienu prematuri u intempestivi l-għaliex is-sempliċi intenzjoni ma tekwalix għall-fatt positiv tal-espressjoni ta' dika l-istess intenzjoni.

Illi jingħad pero meta fi-20 ta' Gunju, 1963, il-Board deċiżament aċċetta l-offerta ġdida u kkommunikah lill-offerenti ġdid tant l-istess korp tal-Board kemm l-offerenti ġdid kienu vinkolati obligatorjament u r-redazzjoni ta' kuntratt pubbliku ta' daka l-vinculum juris ma kienx hliief jirrappreżenta r-rapport ġuridiku intervenut bil-kondizzjonijiet tiegħu magħmul bl-aktar sollennità.

Illi kwindi dina l-Qorti ma t'ossx li tista' taqbel mat-tesi attriċi li qabel il-kuntratt pubbliku n-negozju ġuridiku ntervenut ma kienx perfett u komplet b'mod li l-Board ma setax jikkjama lill-atturi biex jagħmlu u jagħtu l-għażla tagħhom.

Illi l-applikazzjoni per via analogika nvokata mill-atturi tad-disposizzjonijiet 1685 u 1686 tal-Kodiċi Ċivili speċifikament magħmula biex ikunu applikabbili għall-eserċizzju tad-dritt ta' preferenza huma manifestament mhux applikabbili; del resto disposizzjoni partikolari għall-eserċizzju ta' dritt speċjali ma tammettihex applikazzjoni analoga għall-istitut divers, għalkemm simili mutatis mutandis per essenza, mingħajr disposizzjoni "ad hoc".

Illi di konsegwenza dwar l-ewwel talba tiddikjara li l-ittri li nkitbu qabel l-20 ta' Ġunju, 1963, kienu intempestivi i-għaliex il-Gas Board ma kienx għadu aċċetta l-offerta għidda iżda l-ittri tal-20 ta' Ġunju, 1963, u ta' wara kienu tempestivi u għal biex il-Board ikun marbut obbligatorjament mal-offerenti l-għdid kienet suffiċjenti l-ittra tal-aċċettazzjoni tal-offerta u ma kienx hemm bżonn li dika l-aċċettazzjoni tkun vidimata b'kuntratt notarili, salvu dak li jingħad aktar tard dwar l-ispejjeż fuq dina it-talba.

Illi dwar it-tieni kontestazzjoni dwar jekk il-konvenut nomine kellux id-dritt li jiffissa terminu lid-ditta attriċi għall-eserċizzju ta' l-ożjoni li kienet lilha titnissel mill-kuntratt Pullicino tal-14 ta' Lulju, 1958, jingħad li l-klawsola Nru. 20 dwar l-ożjoni ma kienetx tikkuntempla l-mod kif id-dritt ta' l-ewwel rifjut kellu jiġi eserċitat. Imħabba dana s-silenzju l-atturi jirrituenu li jrid ikun hemm jew konvenzjoni bejn il-partijiet interessati jew inkella t-terminu għandu jiġi fis-sat għudizzjarjament.

Illi l-atturi per analogija nvokaw l-artikolu 1125 tal-Kodiċi Civili iżda daka l-artikolu li jikkellem fuq l-obbligazzjonijiet alternativi u d-dritt li kellhom l-atturi ma jidherx li jista' jingħad li jidhol taħt dika n-nomenklatura legali, u kwindi la għall-applikazzjoni tiegħu kif lanqas għall-effetti li kien jimporta ma huwa adatt biex jirregola dan il-kas. Lanqas l-istess dritt ta' l-atturi ma jista' jidhol taħt l-obbligazzjonijiet fakoltativi, li huma daww intisi li jkollhom bħala oġġett haġa determinata bil-fakolta lid-debitur li jagħti haġa oħra flokha.

Illi ġew wkoll mill-atturi nvokali l-artikoli 1164 u 1121 (b) tal-Kodiċi Civili iżda dina l-Qorti ma tistax tara kif dawn l-artikoli anki analogikament huma applikabbli għal dana l-kaz. Infati l-obbligat u debitur f'dana l-kas kin il-Gas Board u kreditriċi kienet id-ditta attriċi; il-Board adempixxa l-obbligu tiegħu billi nforma lid-ditta attriċi bl-offerta għidha li kellu u nformahom riedux jaċċettaw dika l-offerta u għalkemm għall-ewwel ifissalhom żmien u l-istess ġie estis wara l-aċċettazzjoni ta' l-offerta sas-26 ta' Ġunju, 1963, fit-3 p.m. l-atturi sal-aħħar baqgħu jgħidu li riedu jiddiskonoxxu daka l-istess żmien, liema żmien ma setax ikun indeterminat jew ta' bilfors, la ma tgħidux il-liġi, determinabbli għadizzjarjament.

Li f'każi simili l-Qorti għandha tara jekk iż-żmien fissat kienx jew le raġonevoli l-għaliex mhux possibbli li l-legislatur ried li għal kasi bħal dana in diskusjoni li l-partijiet għandhom ta' bilfors jirrikorru għall-Qrati.

Illi fil-ħsieb ta' dina l-Qorti mill-ittra tal-20 ta' Ġunju, 1963, li waslet lil-atturi fl-istess jum fit-3 p.m., sas-26 ta' Ġunju, 1963 sat-3 p.m., iż-żmien li ġie mogħti lill-atturi kien raġonevoli sa biex huma jiddeċiedu b'dak kollu li kienu jafu

għandhomx jaċċettaw jew le jagħmlu l-għażla li kellhom jagħmlu.

Illi dwar il-kap ta' l-ispejjeż ta' l-ewwel talba tħoss li l-istess għandhom ikunu temperati għar-raġuni tal-meritu.

Rat in-nota ta' l-atturi nomine li biha nterponew appell lil din il-Qorti mis-sentenza fuq imsemmija.

Rat il-petizzjoni ta' l-istess atturi nomine li biha talbu illi l-istess sentenza tiġi riformata billi tiġi konfermata dik il-parti li permezz tagħha ġie akkollat lil konvenut parti mill-ispejjeż ta' l-ewwel domanda u billi tiġi revokata fil-meritu u jiġu akkolti d-domandi kif dedotti fl-att ta' ċ-ċitazzjoni, kif ukoll li jiġi deċiż illi l-ispejjeż tal-ewwel istanza maqtugħa kontra tagħhom għandhom jiġihallu mill-konvenut nomine kif originarjament mitluba, bl-ispejjeż ta' dan l-appell.

Rat ir-risposta tal-konvenut nomine appellat li biha is-sottometta li s-sentenza appellata hija ġusta u legali u għal-hekk jisthoqqilha li tiġi konfermata bl-ispejjeż.

Rat l-attijiet kollha tal-kawża.

Semgħet id-difensuri tal-kontendenti.

Tikkunsidra:

Illi l-ewwelnett l-atturi appellanti fil-petizzjoni tagħhom qalu li fis-sentenza appellata hemm xi neżattezzi fl-esposizzjoni tal-fatti li taw lok għall-kawża. Fil-fatt iżda l-esposizzjoni tal-fatti hi sostanzjalment korretta.

L-atturi appellanti ilmentaw ukoll illi fil-konsiderandi

ossija parti razzjonali tal-istess sentenza appellata, meta l-Qorti kienet qeghda tirrijassumi l-kontenut tad-dokument intitolat "Form of Tender", fil-kontest tat-tieni paragrafu, zieded il-kliem tra parentesi "recte klawsola 24" bla ma osservat kif sostnew l-atturi appellanti, li dana kien wiehed mill-argomenti minnhom sottomessi biex isostnu li ma kellhomx indikazzjoni ghal xix kienet tireferixxi l-garanzija bankarja rikjesta mill-konvenut nomine billi fid-dokument tal-offerta kienu jidhru zewg garanziji għall-ammont u forma identika riferibbili, pero, għal zewg klawsoli diversi, jiġifieri dik 7 (3) tas-"Schedule of Conditions" u dik l-imsemmija fil-patt 24 tal-istess "Schedule".

Dina, pero, ma kienetx xejn inezattezza, anzi preċisazzjoni meħtieġa in vista tal-fatt li l-garanzija imsemmija fil-"Form of Tender" hi erroneament indikata f'dan il-"Form" bħala dik tal-klawsola 7 (3) tas-"Schedule of Conditions of Contract", għaliex f'dik il-klawsola ma hemmx imsemmija garanzija, imma l-garanzija hija, invece, dik kontemplata fil-klawsola 24 tal-istess "Schedule of Conditions of Contract", li hi l-unika garanzija mposta bħala kondizzjoni.

Għalhekk jingħad minn issa huma mingħajr fundament l-osservazzjonijiet magħmula mill-atturi appellanti, tant fil-petizzjoni tagħhom kemm fit-trattazzjoni orali ta' dana l-appell, dwar il-pretensjoni tagħhom li ma kellhomx indikazzjoni għal xix kienet tiriferixxi l-garanzija bankarja rikjesta mill-konvenut appellat.

Tikkunsidra:

Illi l-atturi appellanti iċċensuraw is-sentenza li minnha hemm appell talli rriteniet li ġew lilhom mill-konvenut nomine mogħtija l-informazzjonijiet u d-dettalji kollha meħtieġa

biex ikunu fi grad li jiddeċiedu jekk jesercitawx jew le id-dritt ta' ozjoni. Din iċ-ċensura, pero, ma hiex meritata l-għaliex, kif sewwa irriteriet l-ewwel Qorti, mill-korrispondenza prodotta u mill-provi oħra akkwisiti għall-proċess, speċjalment mill-ittra in data 20 ta' Ġunju, 1963, miktuba mill-konvenut appellat lill-atturi appellanti, jirrizulta illi ġew lill-istess atturi appellanti mogħtija l-informazzjonijiet u d-dettalji suffiċjenti għall-esercizzju tal-imsemmi dritt ta' ozjoni.

Inoltre bl-imsemmija ittra l-atturi appellanti ġew ukoll informati li l-Board kien aċċetta l-offerta (imsejha bhala dik tas-"Successful Tenderer") bil-kondizzjonijiet fl-istess ittra speċifikati, fejn hemm ukoll riferenza speċifika għall-"Conditions of Tender", u, wkoll informati li kienet ġiet spedita lil-istess "Successful Tenderer" l-ittra li biha dan ġie informat b'dik l-aċċettazzjoni da parti tal-Board tal-offerta tal-istess "Successful Tenderer".

Kienet kwindi korretta l-konkluzzjoni li fiha waslet l-ewwel Qorti li, almenu fl-20 ta' Ġunju, 1963,, l-atturi appellanti kellhom l-informazzjonijiet kollha rikjesti biex ikunu f'posizzjoni li jiddeċiedu x'jagħmlu. Xejn ma jimporta li kopja ta' din l-ittra ġiet, fuq talba ta' l-atturi appellanti, mibgħuta lilhom fl-24 ta' Ġunju, 1963, għaliex kien biżżejjed li huma jkunu jafu bl-aċċettazzjoni ta' l-offerta l-ġdida, bil-kondizzjonijiet ta' din l-offerta, u li s-"Successful Tenderer" kien ġie nformat b'dik l-aċċettazzjoni.

Danqas ma hi ċensurabbili s-sentenza ta' l-ewwel Qorti fejn irriteriet li ma jistgħux jiġu per via analogika applikati d-disposizzjonijiet tal-artikoli 1685 u 1686 tal-Kodiċi Ċivili, u, difatti, kif sewwa rrilevat l-ewwel Qorti, dawn id-disposizzjonijiet ta' liġi nvokawhom sempliċement biex juru kemm il-liġi trid, f'każ ta' dritt ta' ozjoni, li t-titolari ta' dak

id-dritt jitqiegħed f'posizzjoni xierqa biex ikun jista' jara jekk għandux jeżerċita jew le dak id-dritt tiegħu. Imma kif ġa fuq ġie rilevat, l-atturi ma jistgħux jilmentaw f'dan il-kontest billi l-informazzjonijiet u d-dettalji essenzjali għar-rigward kienu rċevewhom. Jekk jippretendu li kien jon-qoshom jafu min kien is "Successful Tenderer" u x "testimonials" dan seta' ssottometta lill-Gas Board, dawna ma kienux informazzjonijiet li l-Bord kien obligat li jagħti lill-atturi appellanti biex ikun eżawrixxa l-obbligi tiegħu li jagħtihom l-informazzjonijiet essenzjali biex iqiegħdhom f'posizzjoni li jkunu jistgħu jeżerċitaw id-dritt tagħhom.

Tikkunsidra:

Illi l-atturi appellanti jippretendu li s-sejha da parti tal-konvenut appellat għall-eżerċizzju tad-dritt tagħhom kienet prematura jew intempestiva billi ma kienx irriżulta li l-offerent magħżul kien adempizza l-obbligi kollha tal-offerta.

Waqt it-trattazzjoni orali ta' dana l-appell, kif del resto semmew ukoll fil-petizzjoni, l-atturi appellanti spjegaw li dan l-inadempiment, li huma jaraw fl-offerent magħżul, jikkonsisti fil-fatt li dan kien għadu ma pprestax il-garanzija.

Hu fatt li ma jirriżultax li meta l-atturi appellanti ġew invitati biex jiddikjaraw l-intenzjoni tagħhom dwar l-eżerċizzju tad-dritt ta' l-ozjoni, il-garanzija tagħhom kienet giet prestata mill-offerent magħżul. Pero l-prestazzjoni tal-garanzija kienet giet aċċettata u li kienu ġew aċċettati l-kondizzjonijiet l-oħra kollha tal-offerta, jiġifieri li kienet giet aċċettata l-offerta l-ġdida, u meta, wara li kien sar dan kollu, il-konvenut appellat ikkommunika lill-offerent magħżul l-aċċettazzjoni ta' l-offerta ta' dana, inholoq bejn dawna, vinkolu obligatorju li kien suffiċjenti biex jintitola lill-konvenut

appellat jikkomunika lill-atturi appellanti l-kondizzjonijiet tal-offerta l-għdida aċċettata, għall-finijiet tal-għażla da parti tal-istess atturi appellanti.

Tikkunsidra:

Illi l-aħħar ilment li l-atturi appellanti jagħmlu kontra g-sentenza tal-ewwel Qorti hu dak li jirrigwarda t-tieni kon-testazzjoni dwar jekk il-konvenut appellat kellux id-dritt li jiffissa terminu lid-ditta attriċi għall-esercizzju tad-dritt ta' l-ozjoni.

Dina l-ozjoni tnisset mill-klawsola 20 tal-kuntratt in atti Pullicino tal-14 ta' Lulju, 1958, li ma kienetx tikkontempla terminu għall-esercizzju ta' dak id-dritt. Minhabba dan is-silenzju l-atturi appellanti jirritienu li jrid ikun hemm jew konvenzjoni bejn il-partijiet interessati jew li t-terminu għandu jiġi ffixsat għudizzjarjament. Il-Qorti tal-ewwel istanza irriteniet li f'kas bħal dana presenti l-Qorti għandha tara jekk iż-żmien iffissat kienx jew le raġonevoli 'l għaliex mhux possibbli l-legislatur ried li għal każi bħal dan il-partijiet għandhom ta' bilfors jirrikorru għall-Qorti.

Illi l-atturi jinvokaw id-disposizzjonijiet tal-artikolu 1125, 1164 u 1121 (b) tal-Kodiċi Ċivili u spjegaw, waqt it-trattazzjoni orali ta' l-appell, u del resto anke fil-petizzjoni tagħhom, li dawk l-artikoli huma nvokawhom mhux għaliex riedu l-applikazzjoni tagħhom imma bħala "argumentum legis", anzi, aħjar, għaliex minnhom huma riedu joffrogu bl-interpretazzjoni analogika, il-prinċipju ġenerali li skontu għandha tiġi deċiża l-kontroversja fis-sens li finnuqqas ta' terminu, la dan ma ġiex konvenut, għandu jiġi stabbilit għudizzjarjament.

Illi hu veru li skond waħda mill-ispeċi tal-analogija, fin-nuqqas ta' disposizzjoni ta' liġi, kontroveraja għandha tigi deċiża bl-argumentazzjoni minn prinċipji ġenerali tad-dritt, jiġifieri mit-teoriji tad-dritt, formati bl-operazzjoni tal-astrazzjoni esegwita sia fuq is-singoli istituti sia fuq l-intiera legislażżjoni. Pero, irid ikun hemm verament analogija, billi wiehed m'għandux jabbuża mill-interpretazzjoni analogika u japplikaha fejn realment m'hemmx analogija.

Issa, bejn il-każ presenti u dawk kontemplati fl-artikoli citati ma hemmx dik il-vera analogija rikjesta biex ikun jista' jiġi applikat mingħajr abbuż il-prinċipju tal-interpretazzjoni analogika fis-sens fuq imsemmi. Lanqas, kwindi, ma hi applikabbili l-ġurisprudenza li għaliha rriferew l-atturi appellanti, u din il-Qort taqbel ma' l-ewwel waħda li, f'kas simili, l-Qorti għandha tara jekk iż-żmien fissat kienx raġonevoli.

Din il-Qorti taqbel ukoll mal-ewwel waħda illi mill-ittra tal-20 ta' Gunju, 1963, li waslet lill-atturi appellanti fl-istess jum fit-3 p.m., sas-26 ta' Gunju, 1963 sat-3 p.m., iż-żmien mogħti lill-atturi appellanti kien raġonevoli sabiex huma jid-deċiedu, b'dak kollu li huma kienu jafu, jekk kellhom jeżer-ċitaw jew le id-dritt ta' l-ożjoni.

Għall-motivi premessi u għal dawk tal-ewwel Qorti tir-respingi l-appell u tikkonferma s-sentenza denunċjata bl-is-pejjeż ta' din l-istanza kontra l-atturi appellanti.
